

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Biologie vegetală și animală

Varianta 5

Filiera teoretică – profilul real;
Filiera tehnologică – profilurile: tehnic, resurse naturale și protecția mediului;
Filiera vocațională – profilul militar.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A

4 puncte

Scrieți, pe foaia de examen, noțiunile cu care trebuie să completați spațiile libere din afirmația următoare, astfel încât aceasta să fie corectă.

Sistemul nervos central al mamiferelor este alcătuit din și

B

6 puncte

Dați două exemple de grupe de plante; scrieți în dreptul fiecărei grupe câte un exemplu de reprezentant.

C

10 puncte

Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

- Unul dintre oasele membrului inferior al omului este:
 - clavicula
 - femurul
 - humerusul
 - radiusul
- Insectele și arahnidele sunt:
 - anelide
 - artropode
 - celenterate
 - cordate
- Ureterul este:
 - componentă renală
 - cale urinară
 - conduct genital, la bărbați
 - protejat de o capsulă dublă
- La mamifere, cristalinul:
 - are forma unei lentile divergente, situată anterior corneei
 - conține fibre musculare cu rol în reglarea diametrului său
 - este componentă a sistemului optic al globului ocular
 - este bogat vascularizat, asigurând nutriția ochiului
- Respirația aerobă:
 - are loc în absența oxigenului atmosferic
 - constă în oxidarea parțială a substanțelor organice
 - produce o cantitate mare de energie
 - se mai numește și fermentație acetică

D

10 puncte

Citiți, cu atenție, afirmațiile următoare. Dacă apreciați că afirmația este adevărată, scrieți, pe foaia de examen, în dreptul cifrei corespunzătoare afirmației, litera A. Dacă apreciați că afirmația este falsă, scrieți, pe foaia de examen, în dreptul cifrei corespunzătoare afirmației, litera F și modificați parțial afirmația pentru ca aceasta să devină adevărată. Folosiți, în acest scop, informația științifică adecvată. Nu se acceptă folosirea negației.

1. Fotosinteza este un tip de nutriție heterotrofă.
2. Ovariele reprezintă gonadele bărbătești.
3. Mezencefalul este una dintre componentele trunchiului cerebral al mamiferelor.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A

18 puncte

Sistemul circulator al mamiferelor este alcătuit din inimă și vase de sânge, reprezentate de artere, vene și capilare.

- a) Numiți trei vase mari de sânge prin care circulă sânge încărcat cu CO₂ și cele două compartimente ale inimii prin care circulă sânge încărcat cu oxigen.
- b) Explicați rolul capilarelor.
- c) Calculați masa apei din plasma sângelui unui copil, știind următoarele:
 - sângele reprezintă 7% din masa corpului;
 - plasma sangvină reprezintă 55% din masa sângelui;
 - apa reprezintă 90% din masa plasmei sangvine;
 - masa corpului copilului este de 16 Kg.

Scrieți toate etapele parcurse pentru rezolvarea cerinței.

- d) Completați problema de la punctul c) cu o altă cerință pe care o formulați voi, folosind informații științifice specifice biologiei; rezolvați cerința pe care ați propus-o.

B

12 puncte

Se încrucișează două soiuri de pere care se deosebesc prin două perechi de caractere: mărimea și forma fructelor. Fructele mijlocii (M) și ovoide (O) sunt caractere dominante, iar fructele mari (m) și alungite (o) sunt caractere recesive. Un părinte are fructe mari și ovoide, fiind heterozigot pentru forma fructelor, iar celălalt părinte are fructe mijlocii și alungite, fiind heterozigot pentru dimensiunea fructelor. În F₁ se obțin mai multe combinații de factori ereditari.

Stabiliți următoarele:

- a) genotipurile părinților;
- b) tipurile de gameți produși de fiecare dintre cei doi părinți;
- c) procentul combinațiilor din F₁ cu fructe mijlocii; genotipul indivizilor din F₁ cu fructe mari și ovoide.
- d) Completați această problemă cu o altă cerință pe care o formulați voi, folosind informații științifice specifice biologiei; rezolvați cerința pe care ați propus-o.

Scrieți toate etapele rezolvării problemei.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

1.

14 puncte

Celula, unitatea structurală și funcțională a lumii vii, se poate divide indirect prin mitoză și meioză.

- a) Numiți trei faze ale mitozei.
- b) Scrieți un argument în favoarea afirmației următoare: „Bacteriile au organizare celulară de tip procariot”.
- c) Construiți patru enunțuri afirmative, câte două pentru fiecare conținut, utilizând limbajul științific adecvat.

Folosiți, în acest scop, informații referitoare la următoarele conținuturi:

- Plastidele
- Importanța meiozei

2.

16 puncte

Sistemul digestiv al mamiferelor este alcătuit din tub digestiv și glande anexe.

- a) Caracterizați o boală a sistemului digestiv la om, precizând: numele bolii, o cauză, o manifestare.
- b) Explicați rolul bilei în digestia lipidelor.
- c) Alcătuiți un minieseu intitulat „Pancreasul exocrin”, folosind informația științifică adecvată.
În acest scop, respectați următoarele etape:
 - enumerarea a șase noțiuni specifice acestei teme;
 - construirea, cu ajutorul acestora, a unui text coerent, format din maximum trei-patru fraze, folosind corect și în corelație noțiunile enumerate.

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Biologie vegetală și animală

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 5

Filiera teoretică – profilul real;

Filiera tehnologică – profilurile: tehnic, resurse naturale și protecția mediului;

Filiera vocațională – profilul militar.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

- A** **4 puncte**
Se acordă câte 2p. pentru fiecare noțiune corectă. $2 \times 2p. = 4$ puncte
- B** **6 puncte**
- două exemple de grupe de plante; $2 \times 1p. = 2$ puncte
- câte un exemplu de reprezentant pentru fiecare grup de plante dat exemplu. $2 \times 2p. = 4$ puncte
- C** **10 puncte**
Se acordă câte 2p. pentru fiecare răspuns corect: 1b; 2b; 3b; 4c; 5c. $5 \times 2p. = 10$ puncte
- D** **10 puncte**
Se acordă câte 2p. pentru fiecare răspuns corect: 1F; 2F; 3A. $3 \times 2p. = 6$ puncte
Se acordă câte 2p. pentru modificarea corectă a fiecărei afirmații false. $2 \times 2p. = 4$ puncte

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

- A** **18 puncte**
a) numirea:
- a trei vase mari de sânge prin care circulă sânge încărcat cu CO_2 ; $3 \times 1p. = 3$ puncte
- celor două compartimente ale inimii prin care circulă sânge încărcat cu oxigen; $2 \times 1p. = 2$ puncte
b) explicarea corectă; 3 puncte
c) - calcularea masei sângelui copilului; 2 puncte
 $16 \times 7: 100 = 1,12$ kg;
- calcularea masei plasmei sangvine; 2 puncte
 $1,12 \times 55 : 100 = 0,616$ kg;
- calcularea masei apei din plasma sangvină; 2 puncte
 $0,616 \times 90 : 100 = 0,5544$ kg;
d) - formularea cerinței; 2 puncte
- rezolvarea cerinței. 2 puncte

Notă

Se punctează oricare altă modalitate de rezolvare a problemei.

Pentru raționamentul corect, neînsoțit de calcule, se acordă jumătate din punctajul repartizat rezolvării problemei.

- B** **12 puncte**
a) genotipurile părinților: mmOo; Mmoo; $2 \times 1p. = 2$ puncte
b) tipurile de gameți produși de fiecare dintre cei doi părinți: mO; mo; Mo; mo; $4 \times 1p. = 4$ puncte
c) procentul combinațiilor din F_1 cu fructe mijlocii (50%); 1 punct
- genotipul indivizilor din F_1 cu fructe mari și ovoide: mmOo; 1 punct
d) - formularea cerinței; 2 puncte
- rezolvarea cerinței. 2 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

1.

14 puncte

- a) numirea a trei faze ale mitozei; 3 x 1p. = 3 puncte
b) scrierea unui argument; 3 puncte
c) construirea a patru enunțuri afirmative, utilizând limbajul științific adecvat, folosind informații referitoare la conținuturile indicate. 4 x 2p. = 8 puncte

2.

16 puncte

- a) caracterizarea unei boli a sistemului digestiv la om, precizând:
- numele bolii; 1 punct
- o cauză a bolii; 1 punct
- o manifestare a bolii; 1 punct
b) explicarea corectă; 3 puncte
c) alcătuirea minieseuului, folosindu-se informația științifică adecvată, respectându-se cerințele:
- pentru fiecare noțiune enumerată, specifică temei, se acordă câte 1p.; 6 x 1p.= 6 puncte
- pentru coerența textului, în alcătuirea căruia fiecare noțiune este folosită corect, în corelație cu celelalte noțiuni, se acordă 2 p. 2 puncte
- pentru respectarea lungimii textului - maxim trei-patru fraze - se acordă 2 p. 2 puncte